Griffier van de Staten

Geleidebrief informatief

Provincie Zeeland

Naam voorstel **15009028**	**Brief De Groene Zaak te Den Haag van 15 juni 2015 met onderzoek naar dienstauto's Gedeputeerde Staten**		
Betreft vergadering	Provinciale Staten		3 juli 2015
Te verzenden aan	Statenbreed via iBabs		
Verzenddatum	23 juni 2015		
Statengriffier	Peter Joosse	0118 - 63 18 86	p.joosse@zeeland.nl
Statenadviseur			
Inhoudelijk ambtenaar			
Verantwoordelijk bestuurder	G.R.J. van Heukelom		

Inhoudelijk	
Aanleiding	Quick scan door De Groene Zaak naar (al dan niet duurzaam) inkoopbeleid provincies en gemeenten
Bevoegdheid	GS
Toelichting	Ingezoomd is op het wagenpark van Gedeputeerde Staten, en de mate waarin de huidige dienstauto's voldoen aan de minimumeisen en gunningscriteria uit het document milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's van PIANOo Expertisecentrum Aanbesteden uit 2015. Het onderzoek bevat een aantal aanbevelingen op basis waarvan duurzamer kan worden ingekocht c.q. aanbesteed.
Kosten en dekking	
Overige informatie	Afdoeningsvoorstel is kennis te nemen van de brief.

Van: Maurits Hekking <maurits.hekking@degroenezaak.com>
Verzonden: maandag 15 juni 2015 6:26
Onderwerp: Onderzoek naar dienstauto's Provinciale Staten
Bijlagen: 20150519 Rapport Dienstauto's GS.pdf; 20150608 _Persbericht_onderzoek_GS_DEF.docx

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Geachte Griffie,

Aangezien bijgevoegd onderzoek mogelijk relevant is voor uw Statenleden, hopen wij dat u deze verder onder hen wil verspreiden. Tevens bijgevoegd is een persbericht, waarin de hoofdconclusies van het onderzoek worden samengevat.

Met vriendelijke groet,

Maurits Hekking
Programma Manager

De Groene Zaak
Spaces Rode Olifant
Zuid-Hollandlaan 7
2596 AL Den Haag

T 06-46 11 97 23
E maurits.hekking@degroenezaak.com
W www.degroenezaak.com

Volg ons op Facebook en Twitter
P Denk om het milieu - is het echt nodig deze email uit te printen?

NAAR EEN DUURZAMER WAGENPARK VAN DE GEDEPUTEERDE STATEN

AVANTE CONSULTANCY

Een onderzoek naar de milieuvriendelijkheid van de dienstauto's van de Gedeputeerde Staten

CNG Net

COLOFON

OPDRACHTGEVER

CNG Net

Dhr. A. (Antwan) van Echtelt

T: 030 285 33 20 / 06 10 69 53 71

E: info@cngnet.nl / a.van.echtelt@cngnet.nl

W: www.cngnet.nl

UITVOERING ONDERZOEK

Avante Consultancy

Ramon ter Huurne (auteur)

Dhr. Ir. B. (Bart) Asselman (contact)

T: 06 30 878 191

E: bart@avanteconsultancy.nl

W: www.avanteconsultancy.nl

19 mei 2015, Enschede

Avante Consultancy is een groot voorstander van het delen van kennis. Wij verzoeken u dan ook dit document openbaar te maken en te delen. Niets uit dit document mag echter zonder onze schriftelijke toestemming worden gewijzigd.
Wij hebben dit document met zorg en naar beste inzicht en vermogen opgesteld. Wij hebben geen enkele verantwoordelijkheid voor de toepassing en het gebruik van dit rapport en de resultaten, omdat de resultaten afhankelijk zijn van factoren die buiten onze invloedssfeer vallen.

SAMENVATTING

De aanleiding voor dit onderzoek is een quick scan van De Groene Zaak onder 10 provincies en 10 grote steden, waarbij het beeld is ontstaan dat er door de overheid niet altijd duurzaam wordt ingekocht. Dit ondanks de uitgesproken ambities van het Rijk, de provincies, gemeenten, waterschappen en het onderwijs om vanaf 1 januari 2015 100% duurzaam in te kopen.

In dit onderzoek is specifiek ingezoomd op het wagenpark van de Gedeputeerde Staten (GS) van de Nederlandse provincies. Het huidige wagenpark van de GS is in kaart gebracht en er is getoetst in hoeverre deze voldoet aan de vigerende milieucriteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's van PIANOo (2015-II). Daarbij is gekeken naar de uitlaatemissies, de CO_2-uitstoot en het gebruik van alternatieve brandstoffen. De resultaten van het onderzoek geven aanbevelingen voor het verder verduurzamen van het wagenpark van provincies.

In totaal hebben zeven van de twaalf provincies aan dit onderzoek meegewerkt. Van het totale aantal dienstauto's (36) van deze zeven provincies voldoet 36% aan de vigerende minimumeis voor het milieuaspect 'uitlaatemissie'. Voor de overige voertuigen geldt dat zij niet aan Euronorm 6 voldoen en een grotere negatieve impact op de luchtkwaliteit heeft. 11% van de dienstauto's voldoet aan Euronorm 6 en maakt tevens gebruik van een alternatieve brandstof.

Van het totale aantal dienstauto's stoot 86% minder dan 150 gram CO_2 per kilometer uit. Zij voldoet daarmee aan de minimumeis voor het milieuaspect 'CO_2-uitstoot'. Het overige deel van de voertuigen stoot meer dan 150 gram CO_2 per kilometer uit en voldoet daarmee niet aan deze minimumeis.

Minder dan een kwart van de dienstauto's (22%) maakt gebruik van alternatieve brandstoffen en/of alternatieve aandrijvingen. Het overgrote deel van de voertuigen van de GS (78%) rijdt op diesel.

De resultaten van dit onderzoek geven inzicht in het verbeterpotentieel van het huidige wagenpark van de GS. Het document *Milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's* (PIANOo, 2015-II) biedt goede handvatten om dit potentieel te benutten en tot een duurzamer wagenpark te komen. Het leidt de provincie door het inkoopproces en geeft daarbij aandachtspunten en suggesties. Door gunningcriteria voor de uitlaatemissies, CO_2-uitstoot en het gebruik van alternatieve brandstoffen toe te passen en deze voldoende gewicht toe te kennen, kunnen flinke milieuwinsten worden behaald. Het leidt tot een duurzamer wagenpark en biedt provincies de kans om op het gebied van duurzaamheid een voorbeeldfunctie te vervullen. De provincie als aanjager voor innovatie en groene groei.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 6

1.1 Vraagstelling 7

1.2 Leeswijzer 7

2. ACHTERGROND 8

2.1 Wat is duurzaam inkopen 8

2.2 Minimumeisen en gunningcriteria 8

2.3 Uitlaatemissies, CO_2-uitstoot en alternatieve brandstof 8

3. ONDERZOEKSVERANTWOORDING 10

4. RESULTATEN 11

4.1 Respons 11

4.2 Dienstauto's gedeputeerde staten 11

5. CONCLUSIE 21

6. AANBEVELINGEN 22

7. REFERENTIES 24

1. INLEIDING

Duurzaam inkopen leidt tot een betere balans tussen people, planet en profit; voor nu en voor de toekomst. Naast de economische effecten worden bij een duurzame aanschaf van goederen en diensten ook de maatschappelijke effecten in ogenschouw genomen, waardoor we niet alleen een beter leefbare wereld voor onszelf, maar ook voor ons nageslacht creëren. Zowel overheden als bedrijven spelen daarin een belangrijke rol.

De Nederlandse overheden kopen samen jaarlijks voor bijna € 60 miljard in (PIANOo, 2015-I). Het Rijk neemt daarvan ongeveer een zesde deel voor haar rekening. Door duurzaamheid als zwaar inkoopcriterium mee te wegen, vervult de overheid een voorbeeldfunctie, maar zorgt zij ook voor het behalen van directe milieuwinsten, stimuleert zij de markt om minder milieubelastende producten en diensten aan te bieden, en stimuleert zij milieugerichte productinnovatie. Duurzaam inkopen door de overheid is daarmee vooral een aanjager voor innovatie en groene groei.

Het Rijk stelde zich al per 1 januari 2010 ten doel om 100% duurzaam in te kopen (Ecorys, 2013), waar gemeenten op dat moment nog naar 75% en de overige overheden naar 50% duurzaam inkopen streefden (VROM, VSNU en HBO-raad, 2007; VNG en Rijk, 2007; MBO raad en VROM, 2009; UwV en Rijk, 2010; Minister van VROM, 2010). Vrijwel alle lagere overheden hebben de ambitie uitgesproken om 100% duurzaam in te kopen vanaf 1 januari 2015 (VNG en Rijk, 2007; MBO raad en VROM, 2009; UwV en Rijk, 2010; Minister van VROM, 2010). Bij alle overheidsaankopen - van bureaus, pennen en catering tot wegen, openbaar vervoer en gebouwen - dient duurzaamheid daarom nu als zwaarwegend criterium te worden meegenomen.

Ondanks de gemaakte afspraken, blijkt uit een onderzoek van De Groene Zaak onder 10 provincies en 10 grote steden (De Groene Zaak, 2015) dat de inkopers van deze overheden zelf inschatten dat in de praktijk nog niet altijd duurzaam wordt ingekocht. Bij CNG Net is de vraag ontstaan hoe milieuvriendelijk het huidige wagenpark van de Gedeputeerde Staten (GS) is en welk verbeterpotentieel er op dit gebied aanwezig is.

1.1 VRAAGSTELLING

In dit onderzoek is de volgende onderzoeksvraag gehanteerd:

In hoeverre voldoen de huidige dienstauto's van de GS aan de minimumeisen en gunningcriteria gesteld in het document milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's[1], gekeken naar de uitlaatemissies, de CO_2-uitstoot en het gebruik van alternatieve brandstoffen?

Het antwoord op deze vraag geeft inzicht in het verbeterpotentieel van milieuvriendelijk inkopen van de dienstauto's van de GS.

1.2 LEESWIJZER

Dit rapport is als volgt opgebouwd: in Hoofdstuk 2 (achtergrond) worden de begrippen duurzaam inkopen, minimumeisen en gunningcriteria toegelicht en wordt op de verschillende milieuaspecten ingezoomd die in dit onderzoek zijn geanalyseerd. In Hoofdstuk 3 (onderzoeksverantwoording) wordt de onderzoeksmethode toegelicht. In Hoofdstuk 4 (resultaten) wordt gepresenteerd hoe het wagenparkbeleid en het wagenpark van de GS van de provincies eruitzien. In Hoofdstuk 5 (conclusie) wordt aangegeven in hoeverre de dienstauto's van de GS aan de minimumeisen voldoen en op gunningcriteria scoren, waarna in Hoofdstuk 6 aanbevelingen aan de provincies worden gegeven om tot een duurzamer wagenpark te komen.

[1]PIANOo, 2015-II

2. ACHTERGROND

In dit onderzoek komen de begrippen duurzaam inkopen, milieucriteria, minimumeisen, gunningcriteria verschillende milieuaspecten samen. In dit hoofdstuk worden de begrippen en hun onderlinge samenhang nader toegelicht.

2.1 WAT IS DUURZAAM INKOPEN

Duurzaamheid is door de jaren heen een buzzword geworden en kent daarmee vele definities, maar veelal wordt de term omschreven aan de hand van de drie P's: people, planet en profit. De definitie die in dit onderzoek voor duurzaamheid wordt gehanteerd, is: het aansluiten op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen (Platform Duurzaamheid, 2015). Bij duurzaam inkopen staat duurzaamheid centraal en worden naast de economische effecten ook de sociale en ecologische effecten meegewogen.

2.2 MINIMUMEISEN EN GUNNINGCRITERIA

Het Rijk voert het programma maatschappelijk verantwoord inkopen, waarbij het programma duurzaam inkopen is uitgebreid met de thema's innovatiegericht inkopen, MKB vriendelijk aanbesteden en circulair inkopen. Voor het thema milieuvriendelijk inkopen, één van de andere thema's van het programma, zijn door het Rijk voor allerlei productgroepen milieucriteriadocumenten opgesteld waarin zowel minimumeisen als gunningcriteria zijn opgenomen. Zo ook voor het inkopen van dienstauto's.

De leverancier moet aan de minimumeisen voldoen om voor een opdracht in aanmerking te komen. Op basis van de gunningcriteria kunnen leveranciers aangespoord worden om de milieuprestaties verder te verbeteren. Overheden hebben aangegeven de minimumeisen uit de milieucriteriadocumenten standaard toe te passen (PIANOo, 2015-III).

2.3 UITLAATEMISSIES, CO_2-UITSTOOT EN ALTERNATIEVE BRANDSTOF

Het document milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's (inclusief onderhoud)

(PIANOo, 2015-II) geeft minimumeisen en gunningcriteria om dienstauto's duurzamer in te kopen. Dit onderzoek richt zich specifiek op de uitlaatemissies, CO_2-uitstoot en het brandstoftype van de dienstauto's van de GS. De aspecten zijn in de subparagrafen toegelicht.

UITLAATEMISSIES

De kwaliteit van lucht hangt sterk af van de concentratie schadelijke stoffen. Dit betreft onder meer fijnstof, zwaveldioxide (SO_2), stikstofoxiden (NO_x) en ozon. Het wegverkeer is één van de belangrijkste bronnen van luchtvervuiling door luchtverontreinigende emissies die vrijkomen door verbrandingsmotoren. De Europese Commissie heeft een stelsel van normeringen (Euronormen) opgesteld om de luchtverontreiniging door voertuigen sterk terug te dringen. Deze emissienormen worden voortdurend aangescherpt: voertuigen mogen steeds minder uitstoten. In september 2009 ging Euronorm 5 van kracht en in september 2015 Euronorm 6.

CO_2-UITSTOOT

Door de verbranding van fossiele brandstoffen ontstaat onder andere CO_2, één van de belangrijkste broeikasgassen. De EU-lidstaten hebben verschillende afspraken gemaakt om de CO_2-uitstoot tot 2050 steeds verder te verlagen. Door het gebruik van zuinige motoren met een laag brandstofverbruik te stimuleren, kan de uitstoot van CO_2 door voertuigen worden verlaagd.

ALTERNATIEVE BRANDSTOFFEN

De toepassing van alternatieve brandstoffen en/of alternatieve aandrijvingen vermindert de uitstoot van luchtverontreinigende en broeikasgassen. Zo hebben elektrische voertuigen en hybride voertuigen doorgaans een lager verbruik, een lagere CO_2-uitstoot en lagere uitlaatemissies dan voertuigen die rijden met conventionele motoren. Bij alternatieve brandstoffen moet gedacht worden aan gasvormige brandstoffen (aardgas, groen gas en waterstof) en biobrandstoffen (bio-ethanol en biodiesel).

3. ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Om het verbeterpotentieel op het gebied van het milieuvriendelijk inkopen van dienstauto's vast te stellen, is het huidige wagenpark (maart 2015) van de GS van de Nederlandse provincies onderzocht. De resultaten zijn uitgezet tegen het document *milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's* van PIANOo (2015-II).

Dataverzameling

Ter verkrijging van inzicht in het huidige wagenpark van de GS zijn de provincies telefonisch gevraagd informatie te verstrekken over de onderwerpen zoals weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1 – Informatie verkregen van provincies

Inzicht in het huidige wagenpark

- het aantal dienstauto's
- per auto
  • het merk en model
  • het brandstoftype
  • het bouwjaar
  • geleased of aangeschaft

De verkregen informatie is op basis van de fabrieksspecificaties, brandstofverbruiksboekjes van het RDW en de website Automobile Catalog aangevuld met het voertuigtype, de Euronorm en de CO_2-uitstoot voor elke dienstauto. Op basis van het voertuigtype is de toegestane CO_2-uitstoot aan het overzicht toegevoegd.

Analyse en verslaglegging

De gegevens van de voertuigen zijn op basis van de milieuaspecten 'uitlaatemissies', 'CO_2-uitstoot' en 'brandstoftype' per provincie weergegeven en tegen de minimumeisen en gunningcriteria van het document *milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's* van PIANOo (2015-II) uitgezet.

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het onderzoek gegeven. Achtereenvolgend beschrijft het de respons van de provincies (paragraaf 4.1) en de huidige dienstauto's van de GS (paragraaf 4.2).

4.1 RESPONS

Van de 12 Nederlandse provincies hebben zeven provincies de gegevens verstrekt. Vier provincies gaven aan niet mee te willen werken en van één provincie zijn de gegevens niet tijdig ontvangen. In Tabel 2 is de respons van de provincies weergegeven.

Tabel 2 - Respons van provincies

Respons van provincies	
Verkregen gegevens	Noord-Holland, Limburg, Groningen, Overijssel, Friesland, Zeeland, Noord-Brabant
Niet verkregen gegevens	Drenthe, Flevoland, Gelderland, Zuid-Holland
Gegevens niet tijdig ontvangen	Utrecht

4.2 DIENSTAUTO'S GEDEPUTEERDE STATEN

Deze paragraaf geeft inzicht in de dienstauto's van de Gedeputeerden betreft de drie genoemde milieuaspecten 'uitlaatemissie', 'CO_2-uitstoot' en 'alternatieve brandstoffen'. Per aspect wordt aangegeven welke minimumeisen en gunningcriteria het Rijk aan de dienstauto's stelt en in hoeverre de dienstauto's van de GS daar momenteel aan voldoen en op scoren.

UITLAATEMISSIE

Minimumeis en gunningcriterium

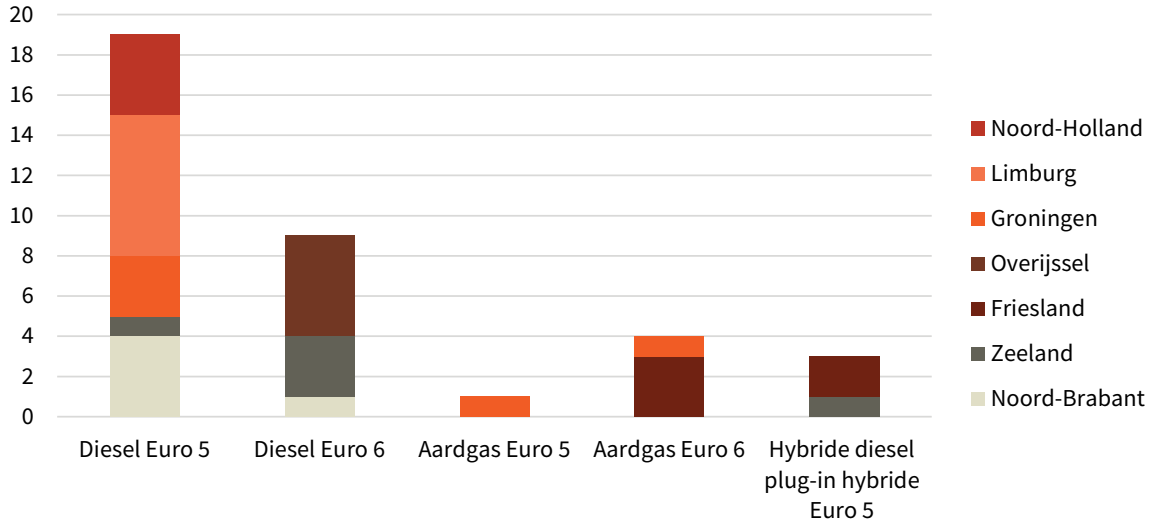
Het document milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's (PIANOo, 2015-II) stelt voor het milieuaspect 'uitlaatemissie' de minimumeis en het gunningcriterium zoals weergegeven in Tabel 3.

Tabel 3 – Minimumeis en gunningcriterium milieuaspect 'uitlaatemissie' (PIANOo, 2015-II)

Thema	Minimumeis	Gunningcriterium
Leefomgeving	De te leveren voertuigen met een bruto gewicht van maximaal 3500 kg voldoen tenminste aan de Euro 6-norm.	Indien het voertuig is ontworpen voor aandrijving door alternatieve brandstofsoorten of –systemen kan een hogere waardering worden toegekend.

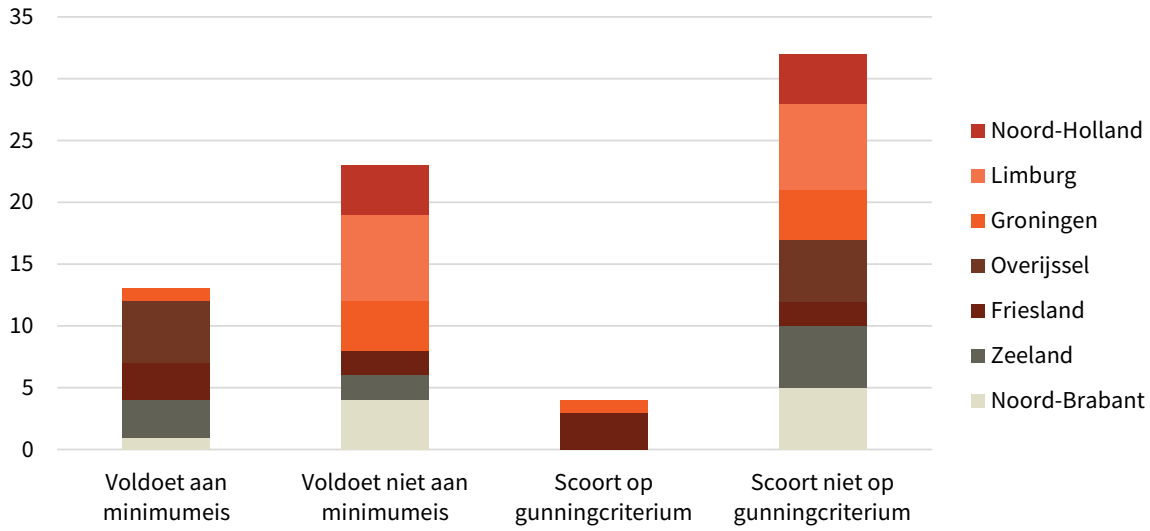
Het huidige wagenpark

Figuur 1 geeft het aantal voertuigen per provincie weer dat aan een specifieke Euronorm voldoet. Van het totale aantal dienstauto's voldoet 53% aan Euronorm 5 - Diesel en 25% aan Euronorm 6 – Diesel. Een kleiner gedeelte voldoet aan Euronorm 5 – Aardgas (3%), Euronorm 6 – Aardgas (11%) en Euronorm 5 – Diesel plug-in hybride (8%).

Figuur 1 – Aantal voertuigen per Euronorm per provincie

Van het totale aantal voertuigen voldoet 36% van de voertuigen aan de minimumeis voor het milieuaspect ‘uitlaatemissie’ (Euronorm 6 – Aardgas en Euronorm 6 – Diesel). Aan 11% van de voertuigen (Euronorm 6 – Aardgas) kan een hogere waardering worden toegekend. Dit is zichtbaar in Figuur 2.

Figuur 2 – Aantal voertuigen per provincie dat aan minimumeis ‘uitlaatemissie’ voldoet en op gunningcriterium scoort

CO_2-UITSTOOT

Minimumeis en gunningcriterium

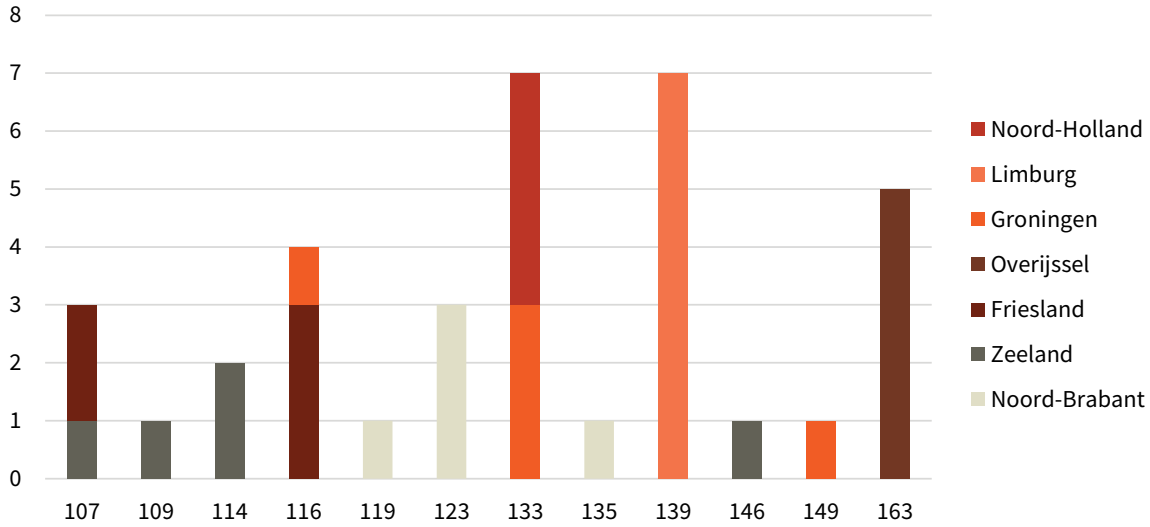
Het document milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's (PIANOo, 2015-II) stelt voor het milieuaspect 'CO_2-uitstoot' de minimumeis en het gunningcriterium zoals weergegeven in Tabel 4.

Tabel 4 – Minimumeis en gunningcriterium milieuaspect 'CO_2-uitstoot' (PIANOo, 2015-II)

<table>
<tr><th>Thema</th><th colspan="2">Minimumeis</th><th>Gunningcriterium</th></tr>
<tr><td rowspan="11">Energie en klimaat</td><td colspan="2">De te leveren voertuigen met een bruto gewicht van maximaal 3500 kg mogen volgens de technische gegevens van het voertuig de CO2-uitstoot volgens de voertuigtypering in onderstaande tabel niet overschrijden.</td><td rowspan="11">Indien de CO2-uitstoot lager is dan is vereist, kan een hogere waardering worden toegekend.</td></tr>
<tr><td>Voertuigtype</td><td>CO_2 g/km</td></tr>
<tr><td>Miniklasse</td><td>90</td></tr>
<tr><td>Economyklasse</td><td>100</td></tr>
<tr><td>Compacte middenklasse</td><td>110</td></tr>
<tr><td>Middenklasse</td><td>130</td></tr>
<tr><td>Hogere middenklasse</td><td>150</td></tr>
<tr><td>Topklasse</td><td>200</td></tr>
<tr><td>Terreinwagens/gezinsauto</td><td>170</td></tr>
<tr><td>Kleine bestelauto's (N1,klasse I)</td><td>130</td></tr>
<tr><td>Andere bestelauto's (N1,klasse II en III)</td><td>180</td></tr>
</table>

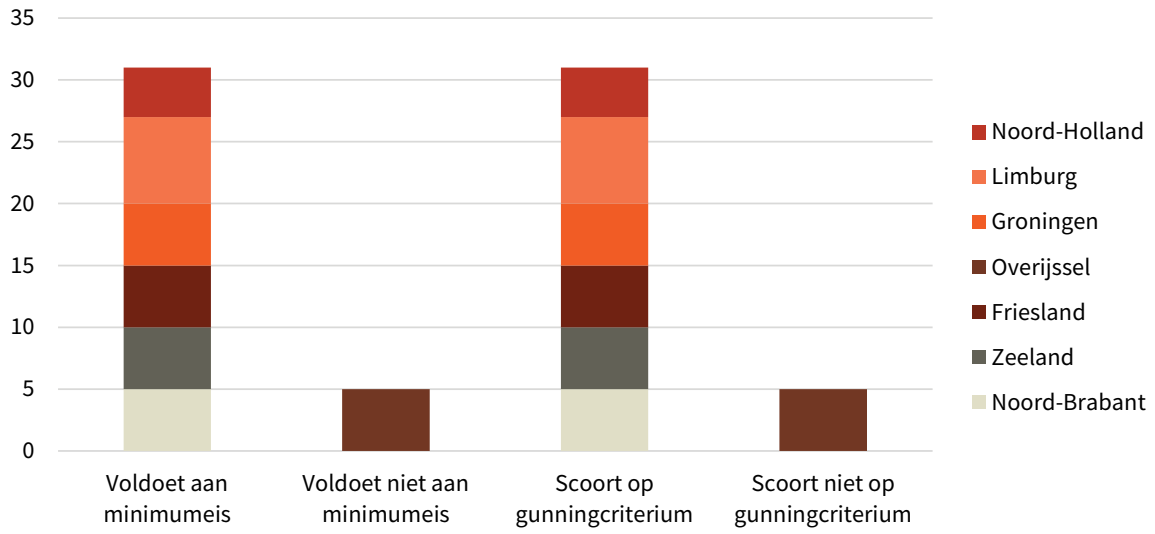
Het huidige wagenpark

Figuur 3 geeft het aantal dienstauto's per hoeveelheid CO_2-uitstoot per kilometer per provincie weer. Het voertuig met de minste CO_2-uitstoot is de Mercedes E300 BlueTEC HYBRID met 107 gram per kilometer van de provincies Friesland en Zeeland. Het voertuig met de meeste CO_2-uitstoot is de BMW 5 Serie GT 530d xDrive met 163 gram per kilometer van de provincie Overijssel.

Figuur 3 – Aantal voertuigen met specifieke CO_2-uitstoot [g/km] per provincie

Figuur 4 laat zien hoeveel voertuigen aan de minimumeis van het Rijk voldoen. Zichtbaar is dat 31 voertuigen (86%) wel aan de eis voldoet en 5 auto's niet. De voertuigen die niet aan de eis en het criterium voldoen, zijn de vijf modellen BMW 5 Serie GT 530d xDrive van de provincie Overijssel. Dezelfde verdeling geldt voor het aantal voertuigen dat op het gunningcriterium scoort.

Figuur 4 – Aantal voertuigen per provincie dat aan minimumeis 'CO_2-uitstoot' voldoet en op gunningcriterium scoort

ALTERNATIEVE BRANDSTOFFEN

Gunningcriterium

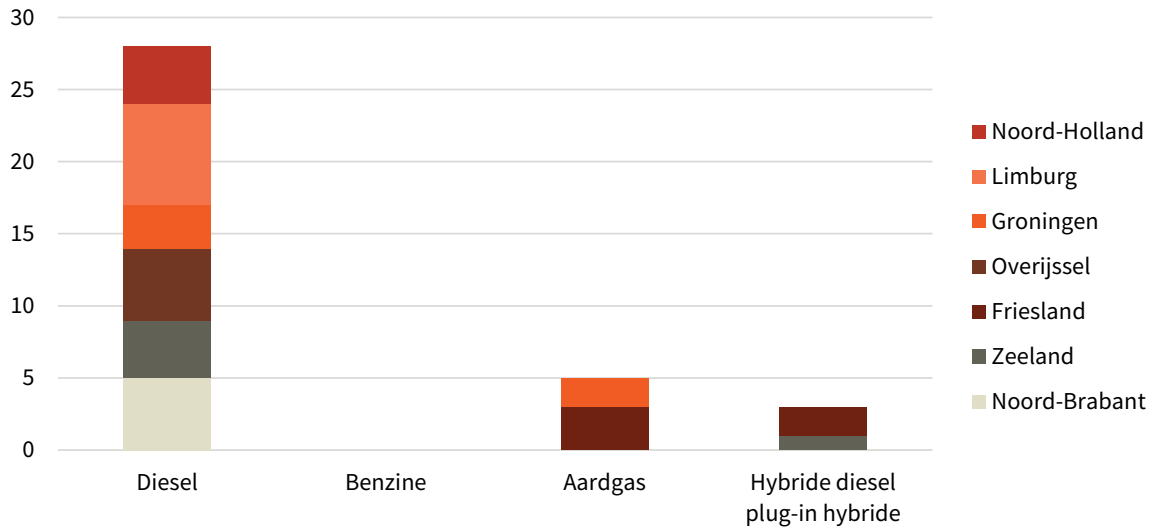
Het document milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's (PIANOo, 2015-II) stelt voor het milieuaspect 'alternatieve brandstoffen' het gunningcriterium zoals weergegeven in Tabel 5. Er wordt geen minimumeis aan de toepassing van alternatieve brandstoffen gesteld.

Tabel 5 – Gunningcriterium milieuaspect 'alternatieve brandstoffen' (PIANOo, 2015-II)

Thema's	Minimumeis	Gunningcriterium
Leefomgeving Materialen en grondstoffen Energie en klimaat	-	Indien het voertuig is ontworpen voor aandrijving door alternatieve brandstofsoorten of -systemen, kan een hogere waardering worden toegekend.

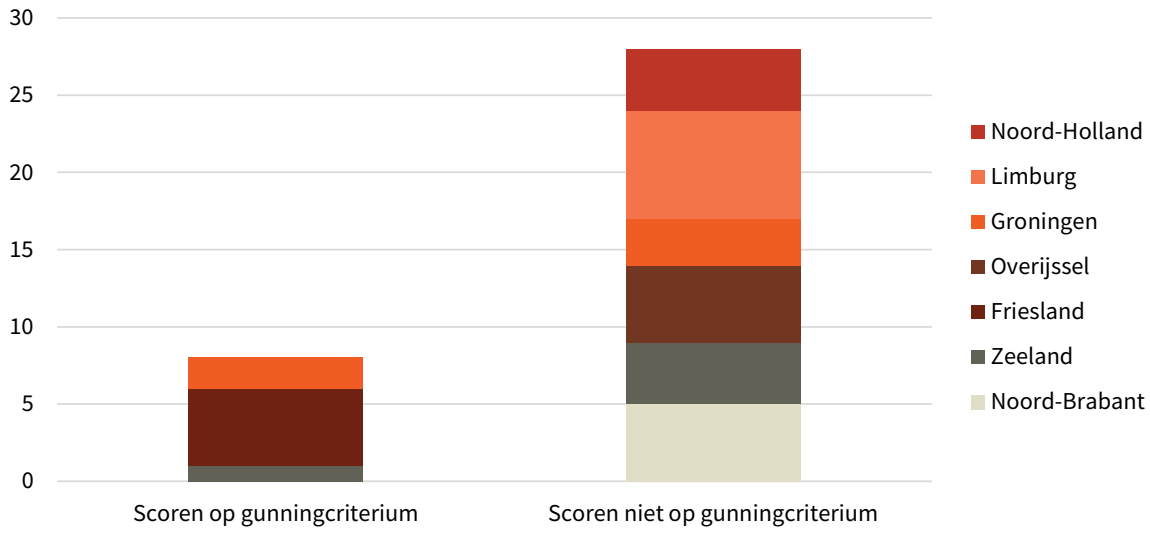
Het huidige wagenpark

Alle provincies maken gebruik van voertuigen op diesel (78% van het totale aantal dienstauto's). Friesland en Groningen beschikken ook over voertuigen op aardgas (14%). Friesland past tevens hybride voertuigen toe, alsook Zeeland (samen 8%). Figuur 5 geeft het aantal auto's per type aandrijving en de verdeling per provincie weer.

Figuur 5 – Aantal voertuigen per type aandrijving per provincie

Figuur 6 laat zien hoeveel voertuigen op het gunningcriterium ‘alternatieve brandstoffen’ van het Rijk scoren. Zichtbaar is dat aan acht voertuigen (22%) een hogere waardering kan worden toegekend.

Figuur 6 – Aantal voertuigen per provincie dat op gunningcriterium ‘alternatieve brandstoffen’ scoort

5. CONCLUSIE

Centraal in dit onderzoek stond de vraag in welke mate de dienstauto's van de Gedeputeerde Staten (GS) aan de minimumeisen en gunningcriteria voldoen zoals deze zijn gesteld in het document milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's (PIANOo, 2015-II), waarbij enkel gekeken is naar de uitlaatemissies, de CO_2-uitstoot en het gebruik van alternatieve brandstoffen.

Uit de resultaten blijkt dat:

- 36% van de voertuigen aan Euronorm 6 en daarmee aan de minimumeis voor het milieuaspect 'uitlaatemissie' voldoet. 11% van de voertuigen die voldoet aan Euronorm 6 maakt gebruik van een alternatieve brandstof en scoort daarmee op het gunningcriterium voor dit milieuaspect.

- 86% van de voertuigen aan de minimumeis voor het milieuaspect 'CO_2-uitstoot' voldoet. De verschillen tussen de voertuigen die wel aan de eisen voldoen zijn echter groot: de CO_2-uitstoot varieert van 107 g/km tot 149 g/km.

- 22% van de voertuigen op alternatieve brandstoffen rijdt en/of over alternatieve aandrijvingen beschikt en daarmee op het gunningcriterium scoort. Het overgrote deel van de voertuigen van de GS rijdt nog steeds op diesel (78%).

6. AANBEVELINGEN

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt de provincies een aantal aanbevelingen gegeven op basis waarvan zij het wagenpark van de GS verder kunnen verduurzamen.

Het document Milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's (PIANOo, 2015-II) bevat benaderingen, minimumeisen en gunningcriteria om tot een duurzamer wagenpark te komen. Ook geeft het enkele aandachtspunten en suggesties over hoe de aanbestedende dienst dit kan bereiken. Het document is doelgericht, bondig en tevens gemakkelijk in gebruik. Wanneer een provincie overweegt zijn wagenpark (gedeeltelijk) te vervangen of uit te breiden, dan is het aan te raden om dit document bij dat keuzeproces te gebruiken.

Er zijn andere alternatieven beschikbaar dan het uitbreiden of vervangen van een wagenpark. Het advies aan de provincies is dan ook om het keuzeproces van de aanschaf van een dienstauto te starten met het beantwoorden van de vraag of deze aanschaf wel noodzakelijk is. Misschien zijn er andere, meer duurzame opties - zoals het effectiever inzetten van bestaande auto's, het openbaar vervoer of het gebruik van poolauto's - mogelijk. Of in het geval van kortere afstanden: de elektrische fiets.

Als de aanschaf van een nieuwe dienstauto het beste alternatief is, dan geldt het advies om te bekijken welke grootte van de auto voldoet. De kosten, het verbruik en de emissies zijn bij kleinere voertuigen namelijk veelal lager en ook vereisen zij minder materiaal. Door iets in te leveren op de grootte kan dan al snel tot betere duurzaamheidprestaties worden gekomen. Door gunningcriteria voor de uitlaatemissies en CO_2-uitstoot toe te passen en deze voldoende gewicht toe te kennen, kunnen de prestaties verder worden verbeterd.

De aanschaf van voertuigen die gebruikmaken van alternatieve brandstoffen (gasvormige brandstoffen en biobrandstoffen) en alternatieve aandrijvingen (volledig elektrisch, hybride, waterstof) biedt serieuze

kansen. De uitstoot van luchtverontreinigende- en broeikasgassen is vele malen lager dan bij conventionele verbrandingsmotoren, waardoor directe milieuwinsten kunnen worden behaald. Tegelijkertijd biedt het de provincies de mogelijkheden om op het gebied van duurzaamheid voorop te lopen en een voorbeeldfunctie te vervullen. Daarmee wordt de provincie een aanjager voor innovatie en groene groei.

De bovenstaande aanbevelingen zijn gegeven op basis van de resultaten van een onderzoek naar het wagenpark van de Gedeputeerde Staten. De aanbevelingen kunnen natuurlijk ook worden toegepast op de overige dienstauto's van het wagenpark van de provincies, wat de duurzaamheid van het totale wagenpark ten goede komt.

7. REFERENTIES

De Groene Zaak. (2015). *Quick Scan Duurzaam Inkopen bij provincies en gemeenten.* De Groene Zaak en de natuur en milieufederaties.

Ecorys. (2013). *Ex post beleidsevaluatie duurzaam inkopen.* Rotterdam: Ecorys.

MBO raad en VROM. (2009). *Convenant MBO Raad en Ministerie van VROM inzake duurzaam inkopen.* Den Haag: Rijksoverheid.

Minister van VROM. (2010). *Duurzame ontwikkeling en beleid.* (pp. Kamerstuk 2009–2010, 30 196, nr. 95). 's-Gravenhage: Sdu Uitgevers.

PIANOo. (2015-II). *Milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van dienstauto's.* Den Haag: PIANOo.

PIANOo. (2015-III, 04 06). *Milieuvriendelijk inkopen.* Opgehaald van PIANOo: http://www.pianoo.nl/themas/duurzaam-inkopen/mvi-thema-s/milieuvriendelijk-inkopen

PIANOo. (2015-I, 03 26). *www.pianoo.nl.* Opgeroepen op 03 26, 2015, van PIANOo: http://www.pianoo.nl/themas/duurzaam-inkopen

Platform Duurzaamheid. (2015). *Wat is duurzaamheid?* Opgeroepen op Maart 27, 2015, van Platform Duurzaamheid: http://platformduurzaamheid.net/

UwV en Rijk. (2010). *Klimaatakkoord Unie en Rijk.* Den Haag.

VNG en Rijk. (2007). *Klimaatakkoord Gemeenten en Rijk.* Den Haag.

VROM, VSNU en HBO-raad. (2007). Opgeroepen op 03 25, 2015, van Convenant Duurzaam Inkopen VROM, VSNU en HBO-raad.

Provinciale dienstauto's grotendeels nog niet schoon

Uit een vandaag gepubliceerd onderzoek van CNG Net, in samenwerking met De Groene Zaak en Natuur & Milieu, blijkt dat het merendeel van provinciale gedeputeerden in dienstauto's rijden die allesbehalve schoon zijn. Daarmee laten provincies een kans liggen om het goede voorbeeld te geven als het gaat om het reduceren van CO2-uitstoot. Uit het onderzoek blijkt dat alhoewel er reeds meerdere modellen op de markt zijn met een CO2-uitstoot van minder dan 100gr/km, alle dienstauto's een uitstoot hebben die (ruim) daarboven ligt. Dat is substantieel hoger dan de gemiddelde uitstoot van het Nederlandse zakelijke wagenpark.

Bovendien rijdt een meerderheid van dienstauto's op diesel, qua luchtvervuiling de minst schone brandstof. Friesland en Zeeland blijken positieve uitzonderingen. De gedeputeerden in die provincies rijden in hybride en aardgas-voertuigen, waardoor hun CO2-uitstoot en luchtvervuilende emissies relatief het laagst is. De hoofdconclusies van het onderzoek zijn:

- Van het totale aantal onderzochte dienstauto's (36) voldoet slechts 36% aan de huidige minimumeis voor het milieuaspect 'uitlaatemissie'. In het geval van Overijssel wordt zelfs niet voldaan aan de eisen uit 2011, terwijl de voertuigen in 2013 zijn aangeschaft. Voor de overige voertuigen geldt dat zij niet aan Euronorm 6 voldoen en een grotere negatieve impact op de luchtkwaliteit hebben.
- Slechts 11% van de dienstauto's voldoet aan Euronorm 6 en maakt tevens gebruik van een alternatieve brandstof.
- 14% van de voertuigen stoot meer dan 150 gram CO2 per kilometer uit en voldoet daarmee niet aan de minimumeis CO2-uitstoot per kilometer.
- Minder dan een kwart van de dienstauto's (22%) maakt gebruik van alternatieve brandstoffen en/of alternatieve aandrijvingen. Het overgrote deel van de voertuigen van de GS (78%) rijdt op diesel.
- 4 provincies (Drenthe, Flevoland, Gelderland, Zuid-Holland) waren niet bereid de gegevens te verstrekken. De gegevens van Utrecht werden te laat aangeleverd.

Meer aandacht voor duurzaam inkopen nodig
Het voorbeeld van de dienstauto's onderstreept een probleem dat (lagere) overheden duurzaamheid nauwelijks laten meewegen bij inkoopprocessen. Dit was ook de conclusie van de quick scan van De Groene Zaak, waarin breder naar dit onderwerp gekeken is. Gezamenlijk pleiten de drie partijen voor een scherper duurzaam aanbestedingsbeleid. Bij de uitvoering daarvan zouden overheden doelgericht te werk moeten gaan door de inschrijver uit te dagen ruimschoots te voldoen aan doestellingen om CO2 en/of luchtvervuilende emissies te reduceren.

Maurits Hekking, programma manager bij De Groene Zaak: "Het is hard nodig om hogere duurzaamheidscriteria vast te stellen voor de inkoop door overheden, onder andere op het gebied van mobiliteit. Maar ook los van die normen zouden GS als uithangborden van de provincie naar een zo duurzaam mogelijke dienstauto moeten streven. Nu de collegeakkoorden gesloten worden, blijken dat

veel provincies hoge duurzaamheidsambities hebben. Het is nu aan de gedeputeerden om de daad bij het woord te voegen en bij de volgende aanbesteding te kiezen voor echt schone dienstauto's."

Antwan van Echtelt, CNG Net: "De doorvertaling van duurzaamheidsambities in het aanbesteden het GS wagenpark juichen wij toe om Nederland schoner te maken. Dat geldt natuurlijk voor al het vervoer dat door overheden wordt aanbesteed. Denk bijvoorbeeld aan bussen voor het openbaar vervoer en voertuigen die worden ingezet voor groenvoorziening."

Maarten van Biezen hoofd mobiliteit Natuur & Milieu:"Practise what you preach", dat geldt toch zeker voor een Provinciaal Gedeputeerde. Wie gaat als eerste rijden in een zero emissie dienstauto?"

Aanvullende informatie:

Dat er veel schone alternatieve zijn blijkt uit deze gegevens van de ANWB:
http://www.anwb.nl/auto/besparen/top-10-zuinige-autos

Meer informatie:
Maurits Hekking (De Groene Zaak): 06-46119723,
maurits.hekking@degroenezaak.com
Kim Bentum (CNG Net): 06 - 10 167 342, k.bentum@cngnet.nl
Jolanda van Zwieten: J.vanzwieten@natuurenmilieu.nl